

จดหมายจากอังกฤษ

ฉบับที่ 2 ว่าด้วยการเดินขบวนประท้วงของนักศึกษาในอังกฤษ

เธอที่รัก

มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ในอังกฤษตอนนี้ปิดภาคกลางแล้ว การศึกษาในมหาวิทยาลัยที่แบ่งเป็น 3 ภาคการศึกษา แต่ละภาคก็มีชื่อเฉพาะ ภาคต้นเรียกว่า Michaelmas Term ภาคกลางเรียกว่า Lent Term และภาคปลายเรียกว่า Easter Term นับว่าต่างกับบ้านเรา แต่ละภาคจะเรียนเพียง 8 ถึง 10 อาทิตย์เท่านั้น ระยะเวลาว่างปิดภาคจะนานประมาณ 5 อาทิตย์ ทั้งนี้ยกเว้นการปิดภาคฤดูร้อนซึ่งนานกว่านั้น แต่ถึงมหาวิทยาลัยจะปิดภาค นักศึกษาส่วนใหญ่ก็ยังคงศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา

การปิดภาคกลางของมหาวิทยาลัยในอังกฤษปีนี้นับว่าได้ประโยชน์อย่างน้อยข้อหนึ่ง กล่าวคือ ช่วยระงับและผ่อนคลายความตึงเครียดและการจลาจลซึ่งก่อโดยนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ แม้จะมีใช้การแก้ปัญหาโดยสันติวิธี เพราะเป็นที่คาดหมายกันว่าเมื่อมหาวิทยาลัยเปิดเทอมใหม่ เหตุการณ์ทำนองเดียวกันก็คงเกิดขึ้นอีก แต่อย่างน้อยระยะเวลาว่างปิดภาคนี้ คงยาวนานพอที่นักศึกษาผู้ก่อเหตุกับผู้บริหารมหาวิทยาลัยผู้ถูกกล่าวหาจะขบคิดใคร่ครวญถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ฉันไม่ทราบข่าว ชาวในหน้าหนังสือพิมพ์และทางโทรทัศน์บ้านเราจะได้กล่าวขวัญถึงเรื่องนี้หรือไม่ ที่จริงข่าวเช่นนี้มีใช้ข่าวสำคัญในทัศนะของประเทศอื่น แต่ออกจะมีความสำคัญไม่น้อยในประเทศที่เกิดเหตุ เธอคงจะยังจำได้ว่า ฉันเคยเล่าเรื่องรักบี้ทีมชาติสหภาพอัฟริกาใต้ เดินทางไปตระเวนแข่งขันในอังกฤษเมื่อ 4-5 เดือนที่แล้ว ซึ่งเป็นขบวนให้นักศึกษาเดินขบวนประท้วงกันขนานใหญ่ ทีมรักบี้ที่มนั้นตระเวนแข่งขันในอังกฤษอยู่ 3 เดือนตลอดระยะเวลาที่ทีมสปริงบ็อก (Springbok) หรือทีมชาติสหภาพอัฟริกาใต้อยู่ในอังกฤษ เมื่อไปแข่งขันที่ไหนนักศึกษาก็ตามไปเดินขบวนประท้วงที่นั่น นักศึกษาเหล่านี้รวมกลุ่มเป็นขบวนการประท้วงที่มนักกีฬาจากสหภาพอัฟริกาใต้โดยเฉพาะ เหตุผลก็คือ รัฐบาลสหภาพอัฟริกาใต้เป็นรัฐบาลที่รังเกียจชนผิวอื่นที่มีสีผิวขาว แม้ทีมกีฬาชาติอื่นเข้าไปแข่งขันในประเทศนั้น หากมีนักกีฬาผิวอื่นอยู่ด้วยก็จะถูกห้ามมิให้แข่งขัน เธอคงทราบดีว่า ในสหภาพอัฟริกาใต้นั้น นโยบายแบ่งแยกผิว (Apartheid) นั้นรุนแรงเพียงใด เป็นต้นว่า ชนต่างผิวที่แต่งงานกันจะมีความผิดตามกฎหมาย บางคู่อยู่กินมานานกว่า 30 ปี ก็ถูกสั่งให้แยกกันอยู่ ที่ไหนไม่ได้ต้องเดินทางไปอยู่อังกฤษก็มี และเมื่อไม่นานมานี้เอง นายอาร์เธอร์ แอช นักเทนนิสฝีมือดีชาวอเมริกันก็ถูกห้ามมิให้แข่งขันในประเทศนั้น เพียงเพราะนายแอชเป็นนิโกร นักศึกษาในอังกฤษผู้ร่วมเดินขบวนเห็นว่า

รัฐบาลสหภาพอัฟริกาได้ทำไม่ถูก เพราะเอาการเมืองมาปนกับการกีฬา อย่างไรก็ตาม ใช่ว่าการเดินทางของนักศึกษาครั้งนั้น จะได้รับความเห็นชอบด้วยจากชาวอังกฤษส่วนใหญ่ก็หาไม่ หนังสือพิมพ์ที่ส่วนใหญ่กล่าวโจมตีผู้ร่วมเดินทาง เพราะการเดินทางส่วนใหญ่มักจะก่อให้เกิดเหตุร้ายถึงกับเลือดตกยางออก ทางตำรวจเองก็ร้องเรียนว่า เสียค่าใช้จ่ายในการป้องกันและขจัดเหตุร้ายเป็นอันมาก นักศึกษาเองก็ถูกจับฟ้องศาลเป็นจำนวนไม่น้อย มีการเดินทางเพียงไม่กี่ครั้งเท่านั้นที่เป็นไปโดยสันติวิธี

ตลอดระยะเวลาที่นั้น ผู้นำกลุ่มนักศึกษาที่ร่วมเดินทางได้ประชุมพิจารณาหากลยุทธ์หนทาง เพื่อนำมาใช้ประท้วงการแข่งขันรักบี้ดังกล่าว เพราะฉะนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ได้เห็นวิธีการประท้วงแปลกๆ เป็นต้นว่า ผู้เดินทางพากันเฮโลเข้าสู่สนามขณะที่การแข่งขันกำลังดำเนินอยู่ นักศึกษาบางคนล่ำมโซ่ตนเองไว้กับเสาประตูรักบี้ บางคนขึ้นไปนอนบนคานเมื่อแรกวิธีการเหล่านี้ก็ทำให้การแข่งขันเป็นไปอย่างลุลกลุเคล แต่ในการแข่งขันนัดต่อๆมา ทางตำรวจก็เตรียมป้องกันอย่างเต็มที่ ใครที่ใช้วิธีล่ำมโซ่อย่างเดิม ตำรวจก็จะจัดการเอาเปลือยมาเปลือยทิ้ง เหตุฉะนั้นวิธีประท้วงในการแข่งขันนัดหลังๆจึงรุนแรงขึ้นทุกที ถึงขั้นจี้เอารถขนส่งนักกีฬาอัฟริกาได้มีให้ไปสูสนามแข่งขัน บางครั้งนักศึกษาบางคนเอาโซ่ล่ำมตนเองไว้กับล้อรถขนส่งนั้นเพื่อมิให้รถวิ่ง และที่ร้ายที่สุดก็คือ มีการโยนตะปูเข้าไปในสนามแข่งขัน

ฉันเองแม้จะไม่เห็นด้วยกับนโยบายแบ่งแยกผิวของสหภาพอัฟริกาได้ แต่จะให้เห็นด้วยกับการประท้วงด้วยวิธีรุนแรงเช่นนี้เห็นจะยาก ข้อที่ฉันยังรู้สึกสนใจไม่หายก็คือ ในขณะที่นักศึกษาเหล่านี้ไม่เห็นด้วยกับการนำการเมืองมาปนกับการกีฬา แต่การเดินทางประท้วงในขณะที่การแข่งขันกำลังดำเนินอยู่นั้น จะมีใช้การนำการเมืองมาปนกับการกีฬาหรือหรือ แม้ในหมู่นักกีฬาสหภาพอัฟริกาได้เอง เราจะทราบได้อย่างไรว่า เขาทั้งหมดเป็นผู้เลื่อมใสศรัทธาในนโยบายแบ่งแยกผิว ถ้าหากนักกีฬาเหล่านี้มิได้เห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าว ก็จะมีกลายเป็นว่า เขาต้องเป็นผู้รับเคราะห์กรรมจากการเดินทางประท้วงหรือหรืออีกไม่กี่เดือนที่มคริกเกิดจากสหภาพอัฟริกาได้ก็จะไปตระเวนแข่งขันในอังกฤษอีก เวลานี้ นักศึกษาผู้มีศรัทธาปลาทะในการเดินทางก็พากันจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อยับยั้งต่อต้านการแข่งขัน (The Stop the Seventies Tour Committee) ขึ้นแล้ว มหาวิทยาลัยบางแห่งเกรงจะเกิดเหตุร้ายถึงต้องตอบปฏิเสธที่จะแข่งขันกับทีมอัฟริกาได้ก็มี การเดินทางที่จะเกิดขึ้นนี้จะร้ายแรงกว่าเก่าหรือไม่ ฉันจะเล่าให้เธอฟังภายหลัง อย่างไรก็ตาม มีข้อที่นักนิยมเดินทางทั้งหลายต้องสังวรก็คือ ขณะนี้สมาคมผู้ต่อต้านการเดินทาง (Anti Demonstration Association) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายเพื่อพิจารณาบทบัญญัติทางกฎหมายว่า จะมีหนทางใดหรือไม่ว่าจะฟ้องร้องผู้เดินทาง

ความว้าวุ่นไม่ทันหาย ความความก็เข้ามาแทรก ในขณะที่การเดินทางขบวนประท้วง ทีมสปริงบ็อกกำลังดำเนินอยู่นั้น นักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ลิปแห่ง ก็พากันเดินขบวนประท้วงการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ถึงกับยึดตึกที่ทำการของมหาวิทยาลัย ที่เป็นข่าวใหญ่เห็นจะได้แก่มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ วอริค และอ็อกซ์ฟอร์ด เหตุไม่สงบซึ่งแผ่ขยายดังโรคระบาดครั้งนี้ เกิดจากสาเหตุเดียวกัน กล่าวคือ นักศึกษาเหล่านี้กล่าวหาว่าทางมหาวิทยาลัยได้มีแฟ้มบันทึกกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งเขาถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งอาจเป็นภัยแก่ตัวนักศึกษาในภายหน้าได้ ดังนั้นนักศึกษาเหล่านี้จึงใคร่ขอต่อแฟ้มเหล่านั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยต่างๆ ก็ได้แต่ปฏิเสธว่า ไม่มีแฟ้มที่นักศึกษาต้องการที่เป็นข่าวเกรียวกราว เห็นจะเป็นกรณีมหาวิทยาลัยวอริคซึ่งเพิ่งจะเปิดเผยว่า มหาวิทยาลัยนั้นปฏิเสธที่จะรับนักเรียนบางคนเข้าศึกษาต่อ มิใช่เพราะผลการสอบ O-Level และ A-Level ของนักเรียนเหล่านั้นไม่เป็นที่น่าพอใจ แต่เป็นเพราะโรงเรียนเก่าของนักเรียนเหล่านั้นไม่อาจจะรายงานทัศนคติและกิจกรรมทางการเมืองของนักเรียนเหล่านั้นให้ทางมหาวิทยาลัยทราบได้

นักศึกษาบางมหาวิทยาลัยกล่าวหาว่า มหาวิทยาลัยได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์บันทึกกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษา ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลยิ่งกว่าการเก็บบันทึกในแฟ้มเสียอีก เพราะข้อมูลที่ป้อนเข้าสู่เครื่องกลนี้จะคงอยู่อย่างนั้นตลอดไป ยากที่จะลบล้างได้ ข้อกล่าวหาที่ว่า การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับปัจเจกชนในเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างร้ายกาจนั้นดูจะเป็นข้อกล่าวหาที่แพร่หลายอยู่ในเวลานี้ ถ้าฉันจำไม่ผิด เมื่อเดือนธันวาคมศกที่แล้วนี้เอง ในการประชุมสภาขุนนางอังกฤษครั้งหนึ่ง ที่ประชุมได้แสดงความห่วงใยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ถึงกับมีผู้อภิปรายท่านหนึ่งกล่าวว่า คริสต์ศักราช 1984 ได้มาถึงแล้ว เธอคงจะสงสัยว่า ศักราชดังกล่าวมีความสำคัญอย่างไร ที่จริงนี้เป็นอิทธิพลของนวนิยายเรื่องหนึ่งของนาย ยอร์จ ออร์เวลล์ (George Orwell) ชื่อ Nineteen Eight-Four ในนวนิยายเรื่องนี้ นายออร์เวลล์ได้บรรยายถึงความเป็นไปของโลกในปี 1984 เน้นให้เห็นถึงการที่มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยเครื่องจักรเครื่องกลมากเกินไป จนในที่สุดต้องตกเป็นทาสของมันทั้งชีวิตและจิตใจ คนไทยหากได้ยินเรื่องที่ประชุมในสภาขุนนางดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่คงหัวเราะงอหงาย และคงเห็นเป็นเรื่องไร้สาระ ฉันมิได้เห็นเช่นนั้น ข้ายังรู้สึกว้าว่า สมาชิกสภาขุนนางอังกฤษผู้หยิบยกประเด็นอภิปรายเรื่องนี้เป็นผู้มองการณ์ไกล

หากฉันเล่าให้เธอฟังถึงการเดินขบวนและการประท้วงของนักศึกษาในอังกฤษ โดยที่มิได้กล่าวถึงมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ก็ดูจะไม่สมบูรณ์ เคมบริดจ์ไม่เคยยอมหน้าใครไม่ว่าเรื่องใด นี่เป็นความรู้สึกภาคภูมิใจของคนที่นี่ ขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัยอื่นยึดตึกบริหารมหาวิทยาลัย นักศึกษาเคมบริดจ์ก็เดินขบวนกับเขาเหมือนกัน จะต่างกันก็แต่ในเรื่องสาเหตุของการเดินขบวนเท่านั้น กรณีที่เกิดขึ้นในเคมบริดจ์นั้น ออกจะแปลกประหลาดและน่าสนใจไม่น้อย

ก่อนหน้าวันเกิดเหตุ มีผู้จัด *สัปดาห์กรีก* (Greek Week) ขึ้นในเคมบริดจ์ บริษัทนำเที่ยวต่างๆพากันแจกจ่ายเอกสารเกี่ยวกับประเทศกรีก พร้อมกันนั้นก็มีการเชิญชวนผู้คนให้ไปรับประทานอาหารเย็นและเลี้ยงฉลองร่วมกัน นักศึกษาส่วนหนึ่งซึ่งส่วนใหญ่ศรัทธาระบบสังคมนิยมตั้งข้อรังเกียจการจัดงานครั้งนี้อย่างรุนแรง กล่าวหาว่าได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกรีกเพื่อโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้คนเลื่อมใสในประเทศกรีกอย่างผิดๆ เอกสารข้อมูลที่แจกจ่ายนั้นมิได้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เพราะโดยเนื้อแท้แล้วประเทศกรีกขณะนี้ประเทศที่ปกครองโดยรัฐบาลเผด็จการ นักศึกษาเหล่านั้นไม่อาจทนดูค้ายที่ชาวเคมบริดจ์ได้รับข่าวสารอย่างผิดๆ ทั้งไม่มีวิธีการอื่นใดที่จะทำให้รัฐบาลกรีกรู้ตัวว่า มีผู้ต่อต้านการปกครองของรัฐบาลประเทศนั้นอยู่ทุกแห่งหน เว้นแต่จะมีข่าวสารจากโลกภายนอกที่สนับสนุนทัศนคติดังกล่าวอย่างแข็งขันและแจ่มชัด และพิจารณาเห็นว่า การเดินขบวนประท้วงของนักศึกษาเคมบริดจ์เท่านั้นที่จะช่วยกระตุ้นให้โลกรู้ข้อเท็จจริง ป้ายวันที่ 13 กุมภาพันธ์ หนังสือพิมพ์ *The Shilling Paper* (ราคาตามชื่อหนังสือพิมพ์) ซึ่งจัดทำโดยนักศึกษา ทำนองหนังสือพิมพ์ *นิสิตนักศึกษา* ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือหนังสือพิมพ์ *มหาวิทยาลัย* ของธรรมศาสตร์ (จะต่างกันก็ตรงที่ไม่มีอาจารย์คุม และผู้จัดทำเป็นนักศึกษาฝ่ายซ้ายเท่านั้น) ตีพิมพ์ข้อความเชิญชวนนักศึกษาเคมบริดจ์ให้เดินขบวน เนื่องจากในเย็นวันนั้นจะมีการเลี้ยงรับประทานอาหารค่ำเพื่อฉลอง *สัปดาห์กรีก* ณ โรงแรมแห่งหนึ่ง ผลการประท้วงปรากฏว่า ตำรวจบาดเจ็บหลายคน อาจารย์ผู้ปกครองท่านหนึ่งถูกลูกหลง และข้าวของเครื่องใช้ในโรงแรมบางส่วนถูกทำลาย สมาคมนักสังคมนิยมได้ออกแถลงการณ์ต่อมาว่าไม่รู้รู้สึกเห็นอกเห็นใจเจ้าของโรงแรมนั้นแต่ประการใด เนื่องจากยอมตัวเป็นเครื่องโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาลกรีก เวลานี้ เรื่องทั้งหมดยังคงคาราคาซังอยู่ เนื่องจากทางการตำรวจจะดำเนินการฟ้องร้องและทางมหาวิทยาลัยกำลังสอบสวนนักศึกษาบางนายอยู่

เท่าที่ฉันเล่าให้ฟังจากประสบการณ์ในรอบหกเดือนที่ผ่านมา เธอก็คงจะพอมองเห็นแล้วว่า การเดินขบวนของนักศึกษาในอังกฤษมีแนวโน้มที่จะใช้วิธีการรุนแรงมากขึ้นทุกที ฉันเชื่อว่า ในบรรดานักศึกษาเหล่านี้หลายคนเป็นผู้มีอุดมคติอันแรงกล้า และหลายคนมีความหวังดีต่อชาติบ้านเมืองของเขา แต่บางคนอาจเดินขบวนเพียงเพื่อความสนุกส่วนตัว และฉันเองก็ไม่วายสงสัยว่า หากนักศึกษาเหล่านี้เป็นผู้เห็นแก่ประโยชน์ของสังคมจริงๆแล้ว ไฉนจึงต้องแสดงความเป็นผู้เห็นแก่ประโยชน์ของสังคมด้วยการทำลายทรัพย์สินและก่อการจลาจลจนวุ่นวายแล้วเมื่ออาทิตย์ที่แล้วนี้เอง นายเอ็ดเวิร์ด ฮีธ (Edward Heath) หัวหน้าพรรคจารีตนิยมได้แสดงความคิดเห็นโจมตีผู้บริหารมหาวิทยาลัยว่า ไม่กล้าจัดการกับนักศึกษาอย่างเด็ดขาด นายอีโนค เพาเวลล์ (Enoch Powell) ผู้นำคนหนึ่งของพรรคนั้นก็กล่าวโจมตีทำนองเดียวกัน แต่มีประเด็นหนึ่งที่น่าพิจารณาคือ นายเพาเวลล์เปรียบเทียบสภาพการณ์ของมหาวิทยาลัยในอังกฤษว่าคล้ายคลึงกับจีนแดงภายหลังการปฏิวัติวัฒนธรรม ในข้อที่ว่า บัดนี้ศาสตราจารย์ทั้งหลายจำต้องคุกเข่า

สารภาพผิดต่อนักศึกษาแล้ว เธอต้องเข้าใจว่า นโยบายหลักของพรรคจารีตนิยมที่จะใช้หาเสียงในการเลือกตั้งทั่วไปสมัยหน้านี้ ก็คือ **ชื่อแบกกับความเป็นระเบียบ** (Law and Order) นโยบายเดียวกับที่ประธานาธิบดีนิกสันเคยใช้ได้ผลมาแล้ว เพราะฉะนั้น จึงไม่น่าแปลกใจที่จะได้ฟังข้อโจมตีทำนองนี้จากผู้นำของพรรคนั้น ฉันเชื่ออย่างเหลือเกินว่า ไม่ว่าจะรัฐบาลอังกฤษจะเป็นพรรคใดก็ตาม ก็ยากที่จะแก้ไขเหตุการณ์เช่นนี้ได้ จะใช้วิธีการปราบปรามอย่างรุนแรงหรือ ก็รังแต่จะทวีความรุนแรงของเหตุร้าย อาติตย์ที่แล้วอีกเช่นกัน เมื่อนักศึกษามหาวิทยาลัยเอเดนเบอระจะยึดติดที่ทำการมหาวิทยาลัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัยนั้นยังตั้งใจที่จะเรียกตำรวจมาปราบปรามคิดๆดู นักศึกษามหาวิทยาลัยไม่ว่าจะไทยหรือเทศ ล้วนเป็นอภิสิทธิชนโดยธรรมชาติทั้งนั้น ในขณะที่การกระทำอย่างหนึ่งโดยบุคคลธรรมดาถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่เมื่อกฎหมายก็ไม่อาจจะเอื้อมไปถึงหากการกระทำนั้นเกิดจากนักศึกษา บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของประเทศประชาธิปไตยที่ว่า ประชาชนทุกคนเสมอภาคตามกฎหมายเห็นจะมีข้อยกเว้นตรงนักศึกษานี้เองหรือเธอคิดว่าอย่างไร

รักและคิดถึง

รังสรรค์ ทัศนะพรพันธุ์

18 มีนาคม 2513